

KAKO ZAMIŠLJAM SUVREMENU PREPARATORSKU RADIONICU

Natko Paša

Etnografski muzej

Zagreb

S obzirom na moj dosadašnji 15-godišnji rad u Etnografskome muzeju, na poslovima preparatora za drvo, keramiku i metal, pokušat ću odgovoriti na pitanje kako zamišljam suvremenu preparatorsku radionicu, jer za njezinu realizaciju do sada nije bilo mogućnosti.

Tlocrtno gledano radionica bi trebala biti sinteza malih zanatskih radionica, boksova ili odjeljaka. U tim djelomično izoliranim prostorima po svrsi i namjeni obrađivali bi se predmeti po procesima rada. Svaki prostor pomičnim zidovima i potrebnom izolacijom ostaje dio centralne ogledne prostorije i ima svoju unutarnju opremu ovisno o vrsti posla. Na primjer, pri čišćenju predmeta treba voditi računa o ispravnom i zdravom načinu rada, naravno uz zaštitna sredstva i dobru ventilaciju.

Radni stol treba biti prikladan procesima rada tako da bude korisno dizajniran, na primjer, osim radne plohe mora imati i određeni uvjetovani sadržaj – kupke i odvod vode ili kiseline, kao i prostor u ladicama za držanje potrebnog alata. Predlažem metalnu aluminijsku ili drvenu konstrukciju u kombinaciji s mramorom ili umjetnim kamenom. Sudoperi ili kupke nakon upotrebe ili po potrebi pokrivali bi se mramornim, drvenim ili staklenim pločama, kako bi se optimalno koristila radna površina. Po dužini prostora nalazio bi se prihvatni ili ogledni stol s pratećim sadržajem ladice – spremišta itd. Pregradni zidovi imali bi svojom bridnom kliznom površinom zadaću da isto tako po potrebi izoliraju prostor. Svaki odjeljak u svojoj kategoriji imao bi odvod i dovod zraka, svjetlo (strujni dio), radni stol, odjel praonice, podešene radna visina kade i mlaznice gdje bi se prali predmeti, metalne ocjeđivače kao police na zidovima obložene keramikom u sklopu praonice – sušare, gdje bi se uz cirkulaciju toplog zraka predmeti sušili. Kade u kojima se predmeti peru po potrebi se prekrivaju te se mogu koristiti kao radne površine. Potrebna je i plinska instalacija s mogućnošću zagrijavanja predmeta otvorenim plamenom, što zahtijeva dodatnu izolaciju. Ustvari, bio bi to mali spoj zanatskih radnioca kao kod nastajanja pojedinih predmeta. Takvi prostori omogućuju i adekvatnu rekonstrukciju jer su oni na samom izvoru problema s kojim se susrećemo kad želimo tome što je stvoreno produžiti vijek trajanja. Sve to zahtijeva jedan ili više pristupa. Postojeća literatura nije dovoljna. To je još uvijek

neistraženo područje – mistično i nadasve upitno pitanje opstajanja u prostoru i vremenu u danoj formi i materijalu koji nije dugovječan, te ga takvog treba zaštititi najboljim načinom, za kojim se još uvijek traga. U prirodi postoji jantar, po meni najbolji način konzervacije, izuzevši naravno trodimenzionalnu fotografiju i kompjutor.